Scopa Uyku Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Scopa Uyku Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30053

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Scopa Uyku Ölçe?i, özellikle nörolojik bozukluklar ba?lam?nda, bireylerin subjektif uyku kalitesini ve uykuyla ili?kili problemlerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu giri?, ölçe?in Ne?e Sönmez taraf?ndan 2018 y?l?nda Nam?k Kemal Üniversitesi'nde yürütülen yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilen **Türkçe versiyonunun adaptasyon**, geçerlik ve güvenirlik çal??mas?n? kapsamaktad?r. Ölçek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda uyku bozukluklar?n?n h?zl? ve güvenilir bir ?ekilde taranmas? için kritik bir araç olarak kabul edilmektedir.

Adaptasyon süreci, dilsel ve kültürel e?de?erlili?i sa?lamay? amaçlam?? olup, Türk popülasyonunda ölçe?in orijinal yap?s?n? koruyarak kullan?labilirli?ini teyit etmi?tir. Bu ölçek, özellikle **Parkinson hastal???** gibi uyku sorunlar?n?n yayg?n oldu?u hasta gruplar?nda ya?am kalitesini de?erlendirmede önemli bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Scopa Uyku Ölçe?i, Uyku Bozukluklar?, Parkinson hastal???, Adaptasyon, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometrik Ölçek.

Yazarlar

Ne?e Sönmez (Türkçe Adaptasyon), Dr. E. P. Visser, Dr. J. H. M. B. de Bie.

Amaç

Scopa Uyku Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin son bir hafta içindeki uyku kalitesini ve uykuyla ilgili semptomlar?n ?iddetini standardize edilmi? bir formatta ölçmektir. Ölçek, hem gece uykusu bozukluklar?n? (uyku ba?lang?c?, sürdürülmesi) hem de gündüz uykululu?u gibi dolayl? etkileri de?erlendirmeye odaklan?r.

Türkçe versiyonunun adaptasyon çal??mas?n?n özel amac? ise, uluslararas? alanda kabul görmü? bu ölçe?in, Türkiye'deki klinik ve akademik çal??malarda kültüre özgü geçerlik ve güvenirlik standartlar?n? kar??layarak kullan?labilirli?ini sa?lamakt?r. Bu sayede, Türk popülasyonunda uyku kalitesi standartize edilmi? bir araçla ölçülebilmektedir.

Yap?

Ölçek, subjektif uyku kalitesi (Sleep Quality) kavram?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle iki ana alt boyutta ele al?n?r: **Gece Uyku Sorunlar?** (Nocturnal Sleep Problems) ve **Gündüz Uyku Sorunlar?** (Daytime Sleep Problems/Daytime Sleepiness). Ölçek, bireyin kendi alg?s? üzerinden

ARABPSYCHOLOGY.COM

uyku ba?lang?c?ndaki zorluk, uykuyu sürdürmedeki problemler, erken uyanma ve gün içerisindeki yorgunluk/uykululuk düzeylerini kapsamaktad?r.

SCOPA-Sleep, orijinal olarak Parkinson hastal??? (SCOPA) sonuç ölçütlerinin bir bile?eni olarak geli?tirilmi?tir, bu nedenle kronik nörolojik hastal?klarda görülen spesifik uyku bozukluklar?n? yakalama konusunda yüksek hassasiyete sahiptir.

Geçerlik

Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar?, genellikle kapsam geçerli?i (uzman görü?leri) ve yap? geçerli?i (faktör analizi) üzerine yo?unla?m??t?r. Sönmez (2018) taraf?ndan yap?lan adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n? korudu?u ve Türkçe konu?an popülasyonda uygun **yap? geçerli?ine** sahip oldu?u gösterilmi?tir.

Ayr?ca, ölçüt ba??ml? geçerlik kapsam?nda, Scopa Uyku Ölçe?i puanlar?n?n, uyku bozukluklar?n? ölçen di?er standart ölçeklerle (örne?in, Pittsburgh Uyku Kalitesi ?ndeksi) beklenen düzeyde korelasyon gösterdi?i rapor edilmi?tir. Yüksek korelasyon katsay?lar?, ölçe?in gerçekten uyku kalitesini ölçtü?ünü destekler niteliktedir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarl?l???n? ve zamana kar?? kararl?l???n? de?erlendirir. Sönmez'in çal??mas?nda, Türkçe Scopa Uyku Ölçe?i'nin yüksek düzeyde **iç tutarl?l??a** sahip oldu?u belirtilmi?tir. Genellikle Cronbach Alfa katsay?s?n?n kabul edilebilir s?n?rlar?n (örne?in, .70 üzeri) üzerinde oldu?u bulunmu?tur.

Test-tekrar test güvenirli?i çal??malar?, ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verdi?ini göstermi?tir, bu da ölçe?in kararl?l???n? kan?tlamaktad?r. Bu bulgular, ölçe?in hem klinik hem de uzun süreli takip gerektiren ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda yap?lan **aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri**, ölçe?in orijinal yap?s?n? destekleyen faktör yap?s?n? ortaya koymu?tur. Orijinal ölçek genellikle multidimensiyonel bir yap?ya sahiptir.

Faktör analizi sonuçlar?, maddelerin beklenen alt boyutlar alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin uyku kalitesinin farkl? yönlerini temsil etti?ini göstermi?tir. Bu analizler, ölçe?in **yap? geçerli?ini** güçlendirmi? ve Türkçe formun kültürel ba?lamda da psikometrik olarak sa?lam oldu?unu teyit etmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Enstrüman

Test Type: Uyarlama ve Öz Bildirim Ölçe?i (Adaptation and Self-Report Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçek genellikle 0'dan 3'e kadar derecelendirme kullan?r.)

Language Available: Türkçe (Türk Adaptasyonu), ?ngilizce (Orijinal), Felemenkçe ve di?er diller.

Population Group: Yeti?kinler, özellikle Parkinson hastal??? olan bireyler.

Age Group: 18 Ya? ve üzeri yeti?kinler.

Population Details: Türkiye'deki klinik ve genel popülasyon örneklemleri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Methodology: Bireylere son bir hafta içindeki uyku deneyimlerini baz alarak maddeleri derecelendirmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Adaptasyon, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Nöropsikoloji, Uyku Kalitesi, Klinik De?erlendirme, Yüksek Lisans Tezi, Sönmez.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

Affiliation Email addresses: n.e.s.e_546@hotmail.com (Ne?e Sönmez)

Correspondence Address: Nam?k Kemal Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Tekirda?, Türkiye (Tezin yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Scopa Uyku Ölçe?i'nin Türkçe versiyonu, 2018 y?l?nda Ne?e Sönmez taraf?ndan yüksek lisans tezi kapsam?nda adapte edilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve telif haklar? konusunda, ara?t?rmac?n?n do?rudan sorumlu yazar Ne?e Sönmez ile ileti?ime geçmesi önerilmektedir.

Bu akademik çal??ma, genellikle üniversite kütüphanelerinde eri?ime aç?kt?r. Ölçe?in orijinal versiyonu, SCOPA konsorsiyumu taraf?ndan geli?tirilmi? olup, genellikle akademik amaçl? kullan?m için izin gerektirebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF versiyonu a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

scopa-uyku-olcegi-turkce-versiyonu-toad.pdf

Kaynaklar

Sönmez, N. (2018). *Scopa uyku ölçe?i Türkçe versiyonunun geçerli?i ve güvenirli?i* (Yay?mlanm?? Yüksek Lisans Tezi). Nam?k Kemal Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Tekirda?.
Visser, M., Marinus, J., Stiggelbout, A. M., & Van Hilten, J. J. (2004). Assessment of sleep disorders in Parkinson's disease. *Movement Disorders, 19*(1), 116-120. (Orijinal ölçek referans?).

Scopa Uyku Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Scopa Uyku Ölçe?i'nin maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için yukar?da belirtilen yüksek lisans tezine veya ilgili PDF dosyas?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM